

11/02/2016

“Volem protegir i tornar la visibilitat a la Vall del Zat, que és el bressol del Marroc”

Ouidad Tebbaa, degana de la Facultat de Lletres i Ciències Humanes de la *Université Cadi Ayyad* (Marroc) va assistir a la trobada d'investigadors del projecte Geopark, finançat per la UE a través del programa Horizon 2020 i en què participa el Departament de Geologia (coordinador del mòdul Work Package 1) i l'ICTA.

Què és un geoparc i quin és el propòsit del projecte europeu Geopark?

Un geoparc és una figura que permet la conservació i protecció del patrimoni socioambiental i cultural d'un territori específic que presenta trets geològics d'especial rellevància, raresa o bellesa i que a més, com succeeix en aquest cas, manté un fort vincle amb les seves poblacions locals. El projecte europeu Geopark està liderat pel *Museu National d'Histoire Naturelle* (MNHN) de França, amb el Departament de Geologia de la UAB com a coordinador del paquet de treball Work Package 1, en que participen l'ICTA-UAB, els Departaments de Biologia Animal, Vegetal i Ecologia i d'Enginyeria Química de la UAB, *Patrimones locaux et Gouvernance* (UMR Paloc) de França, la *Université Cadi Ayyad* (UCA)

del Marroc, així com la l'empresa Cerdan Enginyers d'Espanya. El nostre projecte pretén estudiar de manera empírica i teòrica les característiques, els límits i les dificultats de la Vall del Zat (al Marroc) a través de l'anàlisi de la seva biodiversitat, geologia, història i societat. Si es considerés oportú, aquesta informació hauria de permetre, a mig termini, la presentació de la candidatura d'aquesta zona com geoparc per part de les autoritats competents.

Quines peculiaritats té la Vall del Zat?

El punt més fort d'aquesta zona muntanyosa de l'Alt Atlas és l'existència d'un vincle molt estret entre el patrimoni (natural, social i cultural) i les poblacions locals. Aquest vincle té lloc en un marc d'història, de costums i de pràctiques socials molt arrelades a la zona, amb un concepte comunitari molt fort que vincula la població amb aquest territori.

Posi'm un exemple, si us plau...

És el cas de l'existència dels *agdals*, que són unes àrees delimitades de recursos naturals a la muntanya a on van les comunitats amb el bestiar i on es conserva una sèrie de pràctiques ancestrals mitjançant un fort mecanisme social basat en l'existència de patrons religiosos o sagrats (un sant) que protegeixen la comunitat. L'accés a aquesta cèl·lula comunitària es tanca en períodes molt concrets de l'any en base a uns codis socials i rituals molt específics dins de la Vall del Zat.

Com repercutiria la futura creació d'un geoparc en aquestes dinàmiques socials i culturals?

L'*agdal* es treballa mitjançant pràctiques comunitàries ancestrals transmeses d'una generació a una altra, però avui dia està amenaçat. És un ecosistema fràgil i amb els canvis socials derivats de la modernitat aquestes pràctiques evolucionen provocant una modificació social de l'ús del territori en un sentit negatiu. La creació de la figura del geoparc suposa un procés previ de reflexió al voltant dels coneixements biològics i culturals del territori, de la seva complexitat i la seva fragilitat i, en definitiva, de tot allò que constitueix un patrimoni per a la comunitat local. Nosaltres, com a científics, no som qui ha de presentar la candidatura del geoparc, però sí que tenim l'obligació científica d'estudiar de manera col·lectiva els mecanismes, les debilitats i fortaleces d'aquest territori, tal com estem fent a través del projecte europeu Geopark. La futura aprovació d'un geoparc a la Vall del Zat podria aportar protecció internacional a la zona com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat, i a més, podria tenir impactes positius en el territori com ara l'atracció de turisme.

És necessari per a la Vall del Zat aquest procés d'anàlisi previ o la possible creació d'un geoparc?

Al marge de la importància que té aquesta col·laboració científica a nivell europeu, és necessari perquè aquesta zona de muntanya pateix una enorme fragilitat, ha estat oblidada en el procés de desenvolupament. Cal recordar que des d'un punt de vista històric, parlem del bressol del Marroc, del cor de la població marroquina, ja que un de cada quatre habitants del país procedeix d'aquesta zona muntanyosa. A través del projecte Geopark volem posar en comú i vulgaritzar els coneixements, i demostrar que en aquest ecosistema fràgil, la figura del geoparc pot afavorir una protecció, pot revaloritzar i tornar la visibilitat a la zona, recuperant la part material, la població, la naturalesa i la cultura. Però és complicat perquè estem parlant d'un territori viu on hi ha molta gent.

Isabel Lopera

Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA)

Isabel.Lopera@uab.cat

[View low-bandwidth version](#)